

Na dalje ponuja še več drugih občin državi toliko Krasa za pogozdovanje, da ne zmore vsega na enkrat, polagoma pa uže pride vse na vrsto.

Pred 5 leti se je ljudstvo še malo zanimalo za pogozdovanje Krasa, zdaj se je pa toliko na bolje obrnilo, da je jelo ljudstvo hvaležno postajati, ako se mu pogozdi kamniti svet, kar je razvidno iz tega, da je občina Zgornje Vreme neumorno delavnega gosp. c. k. deželnega nadzornika V. Golla in c. k. polit. gozdarja Fr. Paderja zarad izvanrednih zaslug pri pogozdovanji Krasa v obče, posebno pa Zgornje-Vremskega, častnima občanoma imenovala.

Petnajst resnic o gozdu.

1. Gozdni zrak je v vsakem času vlažnejši, kakor zrak na prostem, toraj gozd vlažnost pomnožuje.
2. Iz tega vzroka v obližji gozda rado dežuje.
3. Gozd stori, da se množina dežja v nižavah poviša.
4. Da vlažnost iz zemlje ne izpuhti, provzroči gozd, posebno če so tla z listjem pokrita.
5. Listnata odeja ne pusti hitremu odteku voda.
6. Gozdi posredujejo, da se ustanove in obdržé studenci, varujejo vlažnost tla in uravnajo odtok tekočih vodá.
7. Voda v globini napaja zgornje plasti tla in studencev.
8. Gozd varuje, da deževne plohe ne trgajo rodovitne zemlje in se ne napravljajo hudourniki.
9. Ako se gozdi posekajo, so vremena nestanovitna.
10. Kjer ni gozdov, je zrak suh in po leti suše nastajajo.
11. Kjer ni gozdov, po leti ne dežuje rado.
12. Kjer ni gozdov, ni vlažnosti v zemlji in ne studencev.
13. Ako se po gozdu preveč listje grabi, izpuhti vlažnost iz zemlje.
14. Ako posekaš gozd, bode kmalu dobra zemlja odplavljena in potem je tudi sosedov gozd v nevarnosti.
15. Kjer ni gozdov, nastajajo večkrat povodnje.

Imenik udov c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Po §. 25. družbenih pravil zavezan je glavni odbor vsako leto z družbenimi obravnavami vred doposlati p. t. udom imenik članov. Izpolnovalši to dolžnost prijavljali bomo podružnice z njihovimi člani po vrsti, kakor so uplačale doneske za l. 1886., gg. udje naj pa smatrajo ob enem to za potrdilo njih vplačila.)

Podružnica v Postojni.

Gg. Hofstetter J., dekan itd., predstojnik, Arko M., Bezeljak P., Dekleva A., Dekleva F., Dekleva J., dr. Deu E., Ditrih And., Ditrih Ant., Dolenc E., Gašpari F., Fentler H., Jaks F., Jurca F., Kajbič F., Kalan M., Kogej F., Kraigher Al., Kraigher J., Kraigher P., Kraigher P. G., Kraigher J., Kustin F., Lavrenčič A., Lavrenčič J., Lavrenčič J., Lavrenčič M., Lunder J., Margon Fr., Medica M., Nolli A., Petrič M., Pikel J., dr. Pitamic J., Podboj J., Ružička J., Sajovic J., dr. Sterbenc J., Špilar J., Štefin J., Tavčar F., Thuma J., dr. Vaupotič J., Vernik P., Vičič T., Strupi J.

Podružnica v Senožečah.

Gg. Zelen J., posestnik itd., predstojnik, Debevec J., Dejak A., Dekleva J., Dekleva M., Demšar K., Dolenc V., Franetič A., Kavčič H., Kavčič J., Kavčič K., Magajna A., Meden J., Okorn J., Perhavec J., Perhavec J., Premerl J., Premrov M., Suša Fr., Zetko Fr.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske zadeve v deželnem zboru.

V povzdigo sadjerejem.

Vpeljava lovskih listov v naši deželi naklonila je deželno-kulturnemu zakladu toliko novih dohodkov, da je bilo mogoče postalo s tem zakladom, ki se je vsled ustanovitve deželne vinorejske šole na Slapu spravil na nič, vnovič računati. Presežek dohodkov tega zaklada znašal je za leto 1884. nad 700 gold.

Deželnemu odboru se je zdelo, da bi se ta presežek za deželo najkoristneje porabil, ako se obrne za povzdigo sadjereje v deželi. V ta namen obrnil se je do c. k. deželnega šolskega sveta, omenjajoč tudi, da bi se morebiti priporočalo, en del one svote 1500 gld., katera se redno sprejema v proračun normalno-šolskega zaklada za poduk v kmetijstvu na ljudskih šolah in se razdeljuje kot nagrada onim učiteljem, ki podučujejo v kmetijstvu, porabiti naravnost v povzdigo sadjereje.

Sklicevaje se na to, da se je na priliko leta 1884. poduk v kmetijstvu v naši deželi podučeval v 97 šolah s pripomočjo 101 učitelja (izmed katerih se je 33 vdeležilo posebnih kmetijskih tečajev), in katerega poduka se je vdeležilo 3083 učencev, c. kr. šolski svet ni pritrdil temu predlogu, sicer pa se je obrnil do okrajnih šolskih svetov, da naj poročajo o stanji šolskih drevesnic in opozarjajo dotične šolske občine, da bi se jim za drevesnice mogle privoliti podpore iz deželno-kulturnega zaklada.

Vspreh postopanja omenjenih dveh oblastev izrazil se je v prošnjah došli deželnemu zboru za gmotne podpore šolskih drevesnic.

Gospodarski odsek pečal se je obširno s temi prošnjami in uvidel je, da se bo vsaj večinoma ozirati na nje izrekoma tam, kjer dosedanje uspešno delovanje dotičnega učitelja daje poročstvo za to, da bode podpora tudi v resnici za sadjerejo uspešna, ali pa tam, kjer je razvidno, da taka podpora zanesljivo pripomore k napravi šolskega vrta. V obče pa se je gospodarskemu odseku zdelo, da bode vse te razmere laglje ocenjal deželni odbor sam s pomočjo glavnega odbora kmetijske družbe in ako treba tudi c. k. deželnega šolskega sveta, in da tedaj ni treba slavnemu deželnemu zboru pečati se z razdelitvijo dotičnih podpor.

Dalje pa se je gospodarski odsek tudi še razgovarjal, katera druga sredstva bi mogla še pripomoči k povzdigi sadjereje v deželi, in se je pri tem v prvi vrsti razun šolskih drevesnic, katere so končno vendar le učni pripomoček, oziral na ljudske učitelje in njihovo sposobnost pri tem poslu.

In gledé tega si gospodarski odsek ni mogel prikrivati, da bodo ljudski učitelji samo tedaj mogli pripomoči v povzdigo sadjereje, ako bodo poleg ljubezni za sadjerejo tudi sami dosti podučeni v tej stroki kmetijstva. — Temu namenu služili so zadnja leta posebni tečaji za poduk v sadjereji na slapenski šoli, — eno pa se mora tukaj opaziti, namreč, da so se učiteljski pripravniki, gledé tega poduka še zmiraj zanemarjali na učiteljišči ljubljanskem. Večkrat izrekel se je uže

naš deželni zbor za to, da je treba namestiti pri tem učiteljski učitelja strokovnjaka v kmetijstvu in je naprosil slavno vlado, tukaj namestiti takega strokovnjaka učitelja; toda do sedaj brez uspeha. In vendar je gotovo, da bo ljudski učitelj le tedaj mogel kaj koristiti v povzdigo kmetijstva, ako se mu bo samemu že v učiteljski podalo potrebnega poduka in vcepila ljubezen za to in v prvi vrsti za sadjerejo, katere naučiti se je poleg drugih predmetov tudi pripravniku mogoče.

Gospodarski odsek bil je tedaj soglasen v tem, da se mora povzdiga sadjereje vsikakor pričeti že na učiteljski ljubljanskem, v tem, da se tukaj namesti strokovnjaški učitelj za kmetijstvo.

Daljne sredstvo v povzdigo sadjereje uvideval je gospodarski odsek v tem, da se gmotno pripomore k razširjenju sadnega drevja s tem, da se vsaj v vsakem delu dežele ustanovi ena večja drevesnica.

Iz teh drevesnic imela bi se zakladati v prvi vrsti vsa potrebščina sadnega drevja za obsajanje javnih cest in potov, v drugi vrsti pa bi se oddajala drevesca občinam in posestnikom po najnižji ceni tako, da bi se vsa dežela preplavila s sadnim drevjem in bi v to imeli pripomoči ljudski učitelji, podružnice kmetijske družbe, občinska predstojništva, pa tudi c. k. gozdarsko osebje.

Kot taka deželna drevesnica imela bi služiti pred vsem ona, katero ima c. k. kmetijska družba na svojem vrtu na Poljanah v Ljubljani; druga za Dolenjsko mogla bi se morebiti združiti z vino- in sadjerejsko šolo na Dolenjskem, ako bi ne kazalo morebiti združiti sadno drevesnico za Dolenjsko, Notranjsko in Gorenjsko z onimi državnimi gozdnimi drevesnicami, za katere se je c. k. vlada naprosila že v minulem letu.

Vsekakor treba bi bilo za ustanovitev takih drevesnic naprositi državne podpore odločene povzdigi sadjereje, zato pa bi se prirejale v njih sadna drevesca, s katerimi bi se morale ob enem z drugimi javnimi cestami vred obsajati tudi državne ceste v deželi.

Ker ima drevesnica c. k. kmetijske družbe v Ljubljani v ta namen že nekaj let najetega, na slapenski šoli izučenega vrtnarja, ozirati bi se bilo pri razdelitvi dotične svote deželno-kulturnega zaklada tudi na njo, po okoliščinah v smislu dotične prošnje vložene pri deželnem odboru.

Gospodarski odsek toraj predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Prošnje občin oziroma šol Metlika, Kamnik, Tržiše, Osilnica, Šentrupert, Krašnja, Fara, Starilog, Velike Poljane, Kamnagorica, Planina pri Vipavi, Gorje, Dobrova in Spodnjilog za podpore za šolske drevesnice odstopijo se deželnemu odboru, da za te vrte s posredovanjem c. kr. kmetijske družbe posebno tedaj privoli iz preostankov deželno-kulturnega zaklada primerne podpore, ako dosedanje uspešno delovanje dotičnega učitelja daje poročstvo za to, da bode podpora tudi v resnici za sadjerejo dotične občine uspešna, ali pa tam, kjer podpora pripomore k napravi potrebne šolske drevesnice.

2. Deželnemu odboru se nalaga podpirati vzdrževanje in razširjenje drevesnice c. k. kmetijske družbe v Ljubljani na Poljanah, dalje pa skrbeti za to, da se tudi na Dolenjskem, Notranjskem in Gorenjskem ustanové, ako kaže, skupaj z državnimi gozdnimi drevesnicami večje sadne drevesnice, posebno za razširjenje one vrste sadnega drevja, s katerim bo obsajati javne ceste in pota, in si v ta namen naprositi državne podpore.

3. Deželni odbor naj c. kr. vlado vnovič in nujno naprosi, da blagovoli namestiti na c. k. učiteljski ljubljanskem za poduk v kmetijstvu za ta predmet strokovnjakega učitelja, in da poduk v kmetijstvu tako vredi, da je pripravnikom dana prilika, popolnoma in tudi

praktično podučiti se v sadjerejstvu, da bo pa tudi bogoslovcem, dijakom viših razredov srednjih šol in drugim prijateljem kmetijstva mogoče, podučevati se v raznih strokah kmetijstva.

Narodno-gospodarske stvari.

Poročilo finančnega odseka

o dovoljenji deželnega doneska 50.000 gold. za gradnjo lokalne železnice iz Ljubljane v Kamnik
se glasi tako-le:

Državni zakon z dne 1. maja 1885. števil. 67 drž. zak. storil je podporo 200.000 gold. za gradnjo lokalne železnice iz Ljubljane v Kamnik, katera se ima podeliti s prevzetjem glavinskih delnic (Stammactien) v imenovanem znesku, odvisno od tega, da tudi dežela Kranjska priskoči z doneskom 50.000 gold., in je svojo dovolitev še na dalje formalno osigural v svojem II. in III. členu, kakor je razjasnjeno v poročilu deželnega odbora (priloga 34).

Finančni odsek je moral pretresati pred vsem vprašanje, je li dovolitev zahtevanega, z ozirom na gmotno stanje kranjske kronovine gotovo znatnega zneska gledé dejanskih razmer in gledé uspeha, katerega se je nadejati, opravičena in utemeljena.

Tu mu ni bil prvi ozir, se bodo li glavinske delnice, na katere se ima naložiti deželni donesek, v kratkem času dejansko primerno obrestile, ampak vodilo ga je tehtno uvaževanje sedanjega stanja industrijalne in naravne produkcije v okrajih, katerega bo premerila nameravana železniška proga.

To stran je sicer poročilo deželnega odbora (priloga 34) že jasno osvetlilo govoreč o rentabiliteti kamniške železnice, in naštevajoč razne obrtne zavode, katerim bo dala ta proga nov dušek, ter omogočila nova podjetja.

Pozabiti pa se ne sme tudi razširjene lesne trgovine, katere ono poročilo ne omenja, katera pa zaklada ves atrakcijski okraj nameravane proge. Temu bo priložnost gotovo stopiti na podlagi bodočega, primernege tarifa v neposredno zvezo s Trstom in z inozemskimi konsumenti. Blizu 50.000 oralom skoro nedotaknjenega gozda, v katerega večem oddelku vrže sedaj kubični meter samo 3 do 4 gold., bode nova cena pot odprla, in blizu toliko travnikom, katerih senó sedaj komaj krije trošek pridelovanja, bo s pomočjo te proge mogoče staviti na boljšo stopinjo gospodarstva.

Nadejati se je pa tudi z ozirom na strategično važnost te železnice, ki bo vezala s cesto, vodečo po kolikor toliko ravni tuhinjski dolini sosednje savinjsko polje in Celje, paralelno z državno veliko cesto, tekočo po Črnem grabnu, da bode državna oblast tudi na to cestno zvezo po tuhinjski dolini obrnila svojo pozornost, in to tem lože, ker se bode trošek za vzdrževanje državne ceste od Domžal do Ljubljane sigurno izdatno zmanjšal.

In nadaljevanje te kamniške proge po tuhinjski dolini proti Vranskemu, Žalcu in Celju je z ozirom na v zadnjem času koncesijonirano progo Šoštanj-Celje in gledé prej omenjene eminentne strategične važnosti le vprašanje, katero se mora prej ali slej izvršiti.

Pogled na gmotne razmere kranjske dežele, pomislek, koliko je ona prav v zadnjih letih žrtvovala za javne naprave, koliko je zlasti potrošila za cestne zveze, katerih jasna strategična važnost kaže, da se Kranjska pri teh napravah ni stavila na tesno stališče zgolj de-